

Nro. 24.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Költ Bétsben, Kedden Mártziusnak 23-ik napján
1802-ik esztendőben.

B é t s.

A' meg holt Lobkovitz Hertzeg helyébe az úgy nevezett Arcier, vagy első rangú Német és Lengyel testörző fereg fő Kapitányává, Feldmarschallheutenant és Titok Tanácsos; &c, Auersperg Hertzeget, az úgy nevezett Darabant testörző fereg Kapitányát: ennek helyébe pedig Gr. Colloredo Wenzel; Kamarás és Fegyvertásmester urat, méltoztatott tenni ő Cs. K. Felsége.

Szörnyűség az, melly sok szerentsétlenség történt itt csak ebben az esztendőben. Egészzen meg rettentette ma reggeli 8. órakor még a' Kurirt is egy valami 18. esztendőszoba leánká:

A a

nak tselekedete, a' ki a' Némák Inffitutumá mellett lévő 3 emeletű háznak padlásáról az uttzára le ugordván, azonnal ki múlt a' világból. Mi indította szegént ilyen nagy esztelenségre, nona a' szomszédban lakunk, még meg nem tudhattuk.

A' folyó Mártziusnak 15-dikén a' köz kézen forgó apró pénz nemeire nézve két végzéseek jöttek le ő Felségétől, mellyek ezek:

Mi Második Ferencz, &c. &c.

Nem kitsiny kedvetlenségünkkel történt, hogy a' tartós háborunak temérdek költsége miatt, kissebb belső betű pénzemeknek veretetéséhez kellett nyúlnunk; és csak az a' gondolat, hogy csak egy ilyen segedelem szolgáltatatható módot arra, hogy kedves népeinket néminémű képpen meg kímélhesük, kényszeríthetett bennünket olyan eszközöz való nyúlásra: a' melynek káros következéseit kissebbíteni, 's lassan lassan egészen el hárítani, egyedül való gondoskodásunk, és buzgó kívánságunk. Ilyen tzéall bortsátottuk egy előre Kassainkhoz azt a' parantsolatot, hogy ennekutánna a' már ki hirdettetve lévő hét krajtzáros és 15 Soldi apró pénzek nemein kívül, semmi féle egyéb ezüst pénzek nemeit; hanem tsupa egész nehézkeüeket, adjanak ki: a' háboru alatt ki adatott tizenkét krajtzárosokat ellenben, meg határozott időszakasz alatt mind szedgyék bé; miathogy ezeknek azon idő szakasz alatt a' köz kézen való járásból egészen ki kell véteződni. Azonban, a' mi ígéletünknek megmásolhatatlan vólta, melly abban áll, hogy a' ki bortsátott kissebb betű apró pénz nemeiket, egész betsek szerént vizsgálja fogjuk váltatni, valamint szintén az a' nagy bizodalom, melly szerént jobbágyaink magokat, ígéletünkhöz oly határ nélkül

való engedelmességgel alkalmaztatták, arra köteleztek bennünket, hogy arra figyelmezzünk, hogy mindenkinek elégséges idejek lehesse 12 krajtzárosalkat el költeni. Ehez képpett meg határoztuk —

1) ször, hogy a' 12 krajtzárosok, a' mi Magyar, Cseh, Német, és Gallitziai tartományainkban, az öt hónapok alatt, az az Aprilis 1-eső napjától fogva Augustus 31-dikéig, minden közönséges fizetésekben, egész nevek szerént való, u. m. 12 krajtzárnyi betseket meg tartsák, ezen időszakasznak el telése után pedig köz kézenjárni szünnyenek meg —

2) ször, hogy azonközben a' magános emberek között való fizetésekben, senki is az egész summát 12 krajtzárosokban el venni ne kényszerítették, hanem (mint minden apró pénz nemének tulajdonsága magával hozzá) csak minden száz-tól tízet —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

3) ször, hogy a' 12 krajtzárosok, minden Kassáinkba, minden adó és vám fizetésekben, nemtsak a' meg határozott 5 hónapok alatt, hanem azontúl még három hónapokig, u. m. Nov. 30-dikáig, el vétettessenek —

4) ször, hogy ezen idő alatt, minden belső országai *ararialis* hitelező Kassáinkba (ki vévén az egy Béts várossa, és Elő - Austria Bánkoit); bé lehesse mint Kapitálisi adni a' 12 krajtzárosokat 4 pró centós Obligázióért — 's hogy egyéb eránt

5) ször, a' 12 krajtzárosoknak minden Bánkka Kassáinknál bankótzédulákért való bé váltatasok, ezennel telyességgel meg szünnyön, minthogy változhatatlanul el végeztük, nemtsak hogy a' már köz kézen forgó bankótzédulák summáját többé

neveltetni nem fogjuk, hanem az eddig valót is a' lehetőségig kevelítettjük. — A' meg határozott 8 hónapoknak eltelesek után, a' mi országos Kaszáinkba is a' 12 krajtzárosok többé telyességgel bé nem vétetnek: hanem csak pénz verő házainkba váltatnak bé, mint egy - egy akkora darab, és olyan belső betsü értz. Bétsben, Mártz 15 - dikhén, 1802."

„A' málik Felsőleges rendelésben, kegyelmesen méltoztatik parantsólni ő Felsőge, hogy a' mar tavaly ki hirdettetett új 7 krajtzárosok, a' folyó 1802-dik elztendő Aprilisfének 15-ö napjától fogva, az ő Felsőge minden Magyar, Némét, és Gallitziai tartományaiban, minden adó, vám, és egyéb féle kassákban, és magános fizetésekben, mint Bétsi 7 krajtzárosok annyit érjenek, annyiban járjanak, és el vétettefennek —

Továbbá, minthogy néhány örökös tartományokban, a' milyen Kárinthia, a' Littorale, és Tyrolis, mind máig fenn áll a' 17 krajtzárosok szerént való számlálás, és nevezetesen a' két elsőbbségekben, 's a' harmadiknak Glasz Tyrolis nevü részében, nem a' több tartományokban járó réz apró pénz, hanem az úgy nevezett *Soldi* van szokásban, a' mellyel a' mi 7 krajtzárosaink bajoson egygyeztetethetnek meg: erre nézve ő Felsőge, a' maga jól tévő gondoskodását minden jobbágyaira egyenlően ki terjeszteni kívánván, kegyelmesen meg határozta, hogy a' nevezett tartományokra nézve, a' 7 krajtzárosokkal azon egy finumságu ezüftből (a' melynek t. i Bétsi márkja 28 Forint), 8 és $\frac{1}{2}$ krajtzárosokat, vagy fél tizenheteseket is verettefennek, a' mellyeknek minden Cseh, Magyar, Némét, és Gallitziai tartományokban nyóltz és fél krajtzárt, vagy 15 *soldi*, Tyrolisban az oda való pénzbets szerént 9 krajtzárt kell érni, és annyiban kell el vétettefenni:

Frantzia Respublika.

Az Első Konzúl még jobban is ki akarván a' Lyoniakhoz a' maga hajlandóságát nyilatkoztatni, mint hallatik olyan rendelést tett, hogy a' ki vándorlottak laifromából egyszerre minden Lyoni ki vándorlott lakosok törölteffenek ki.

Már most készen Státus = Tanátsos *Portúis*, az iftentizteletet tárgyazó új intézeteknek ki dolgozásával, a' mellynek ki hirdettetése már ennekelőtte 9 hónapokkal várattatott. Minden órán várják a' 40 új Frantzia Püspököknek, 's a' Pá-pával kötött Konkordatának ki hirdettetődését is.

A' Konzulok meg határozták hogy a' Frantzia izia Nemzeti Institutum készítsen egy közönséges laifromot, arról, hogy a' tudományok és mesterségek 10 ezteendő által a' tökéletességnek mi némü gráditsain haladtak oda, a' hol most vannak. Ezen laifromot az Institutumnak három ágaiból való követségek fogják a' Státus = Tanátsban a' Konzulok eleibe terjeszteni: és ennek minden 5edik ezteendőben így kell egyszer történni. A' Nemzeti Institutum mind annyiszor a' Kormányozószék eleibe fogja terjeszteni azt, a' mit az új találmányok között közönséges haszonra fordithatónak, 's a' tudományoknak és mesterségeknek búzditására szolgálható eszköznek, gondól lenni.

Nagy Britannia.

A' Keresztyéni tudományok előmozdittására törekedő társaság, a' múlt ezteendőben 7090 egész Bibliát, 9984 Újtestamentomot és 'Soltart, és 10,740 könyörgéses könyvet, mind özfze 137571 ilyen épületes könyveket osztogatott ki.

Stokholmból azt a' nem kedves hirt vette a' Londoni udvar, hogy a' Swéd Király mind addig nem akar az Anglus és Orosz udvarok között kötötett Alkuba bé lépni, míg az Anglus kikötőhelyekben *sequstrum* alá tétetődött Swéd hajókért, telyes elégtételre nem lépik az Angliai országlószék.

A' Szövetféges Belgiumi kereskedők hasonlóképpen azt kívánják az Anglus országlószéktől, hogy fordítsa vilfsza nékik azokat a' hajokat és károkat, a' mellyeket akkor tett nékik, mikor még nem hirdetett volt nyilvánosságos hadat ellenek. Hasonló elégtételt kívánnak *Ceylon* szigetének általengedésiért is. — Az e' féle tárgyak sok és hosszvas vetékedésekre szolgáltatnak az Amienssi Kongresszuson alkalmatosságot. Ilyen vetékedés tárgya még a' többek között a' Jó reménség Foka. A' Hollandusok nem látják igazságosnak lenni azt, hogy az, örökké ki nyílvá álljon az Anglus kereskedő hajók előtt, mint a' békefélig előre való tzikélyeibe meg határozott, s azonban az Anglusok leg kisebb részt le vegyenek a' kikötőhely fenn tartatódására szüntelen kívántató költségekéből.

Batava Republika.

Az Országlószék ilyen módon határozta meg az ezen Republika szolgálatjában lévő katona tiszteket: Egy General-Lieutenant fizetése esztendőre 3000 — egy General-Majoré 2400 — egy Oberstéré 1500 — egy Oberstlieutinántté 1200 — egy Majoré 1000 — egy Kapitányé 800 — egy fő Hadnagyé 400 — egy al Hadnagyé 350 Forint.

Az Amsterdami kereskedőknek valami rossz hírt kellett volt Febr. 17edikén venni Amiensből a' Kongressusról. Rettenetes képpen meg ijed-

tek váltó. A' váltó levelek' ára egyszeriben úgy le szállott, hogy mostanság hasonlóra nem emlékeznek. — Gyanítható képpen nem egyéb okozta volt ott is az ijedséget, hanem a' melly ezen napokban minden felé (még Bétsbe is el terjedett volt), t. i. hogy Ámiensben félbe szakadott volna, a' Kongressus; a' mellyet Hollandiára nézve még az által is hitelesebbé tett a' Frantzia Ország-lószék, hogy a' Fliszszingai kikötőhely' élész hazainak elcséggel lejendő megtöltetése iránt az Északi Departamentomokhoz parantsolatot küldött.

Az *Utrechti* tudós társaság kettős jutalommal fogja a' jövő Oktober 1:ső napján megajándékozni. azt, a' ki azon kérdésre leg jobban meg felel: hogy a' duellumokat mitsoda eszközök által leheffen leg jobb módon meg akadályoztatni, az olyan országban, a' hol a' közönséges véiekedés szerént: gyalazatnak tartatik az, ha valaki *duellumra* ki nem hívja azt, a' ki őtet valamely meg bántószóval illette.

Olasz Ország

Párisban az Első Konzúl mellett, mint az Olasz Respublika Előülője mellett, az eddig volt Párisi Cisálpínus Követ, *Mareschalchi* most, az Olasz Respublika külső dolgaira ügyelő Minifter; a' kihez a' Frantzia külső dolgokra ügyelő Minifter Talleyrand ezen hónapnak elején egy levelet írván, ezeket adta néki tudtára: hogy mivel ő a' Lyoni Olasz Diétától fogva, Párisban többé nem Cisálpínus Követ, hanem külső dolgokra ügyelő Olasz Minifter, mikor audentziára megyen az Első Konzúlhoz, ne áljon a' Külső Követek, hanem a' Frantzia Minifterek közé; és ne Követi ruhát, hanem Külső Minifteri, és a' Fra-

tzia Külső Miniszteréhez egészen hasonló forma ruhát viseljen, csak hogy nem a' Frantzia hanem az Olasz Respublika béli nemzeti színekkel. —

Maga az Első Konzul kívánja, hogy a' legelőkelőbb Olasz házakból 200 ifjak mennyenek Párisba, mint testörzök, az ő Elölőjök mellé. —

Török Birodalom:

Konstantinápolyból Jan. 28-dikán ezeket írták.

Egyiptomban máig se szüntek meg némely Beyk olyan készüléteket tenni, hogy magokat a' Nagy Vezér ellen védelmezzék: ellenben a' N. Vezér is nagy készüléteket tesz ellenek. Ezen új hadnak ki menetelét igen kéttlégesíti az, hogy a' Beyknek sok pártfogók találtak a' lakosok között, a' kiknek tellyességgel nem tettik az az új rendtartás, a' mellyet a' Porta ez úttal bé akár oda vitetni.

A' Belgrádi Bascha meg ölettetése igen nagy szeptet ütött, mint a' következők mutatják, a' Porta feibe. Néhány rend béli tanácskozásokat tartott iránta a' Díván: és abból, hogy az ólta *Pasman - Oglu* ellen 60 ezer emberekből álló fegyveres sereget rendelt ki, úgy látszik, hogy a' Belgrádi történetek és készülétek mozgatójának is, őtet gyanítja lenni; a' melly gyanut nagyon hitelesíti az a' környülálás egyebek között, hogy a' Belgrádban lévő marok, csak valami 700 fejeből álló, Jantsár sereg, ezen várnak temérdek ki terjedésű erősségeinek újjításához oly igen hozzá fogott. Miként gondolhatná 700 ember, hogy ilyen széles erősségben meg maradhat, ha csak másunnét hathatós segedelmet nem reméll. Kitől remélhetnek pedig a' Jantsárok mástól segedelmet, hanem attól, a' ki magát az ő párta

fogojoknak lenni eleitől fogva ki nyilatkozta.

Pasman Oglu még máig sem szünt meg némely idegen emberekkel levelezni, a' mellyért feltétebb neheztel a' Porta. Nem rég is néhány Törökök megfinsinoroztattak, azért, hogy az ő levelezését elő segéltették.

Elegyes Dolgok.

Brüsszezből, Mártz. 5-dikén. — Az Amiensből érkezett magános tudósítások szerént, a' Frantziák és Anglusok között való prélimináris cikkelyekben, mind két égygyező Félnek hasznával, fontos változások estek. — A' környülállások más ábrázatba láttatnak öltöztetni a' Politikát. Némelyek előtt különösnek lenni látszik, hogy néhány Frantzia Batalionak, a' mellyek eddig a' Cath. Belgiumi várakban kvártélyoztak, olyan parantsfolatot vetek, hogy az Alfő Rénusi vidékek felé vegyék útjokat, a' hol egy vigyázaton lévő tábornok formálni.

Straszbúrgból, Mártz. 13-dikán. A' leg újabb Amiens-i levelek nagy reménfeggel bíztatnak, hogy a' Frantziák és Anglusok között való Végkötés minden orán meg fog aláírás által erőstitetni. Német és Olasz országok állapotja felől már tökéletes égygyességre léptek (tegyük ide, hogy: a' *mint hallatik*) a' Frantzia és Anglus Ministerek. — Ezek a' tudósítások mind nem azt mutatják, hogy az Amiens-i Kongresszus félbeszakadott volna. Egyebütt lehet annak a' hírnek a' fundamentoma. — Egy újság író olyan formálog is álmodozott a' napokban, hogy a' Frantzia orizáglószék, ha szintén tökéletességre nem akarná is hajtani Angliával a' végső bekélléget, azon szakugyan hathatóson törekedik, hogy a' fegy-

vernügvás forma állapotot, a' milyen a' mostani, hogy t. i. hajóit széljel küldözhesse, mennél tovább lehet, leg alább is valami három elz-
tendeig, nyujtsa.

Brüsszelből; Mártz. 7-diken: — A' Frantzia országglóvák rendeléséből szoroffan fel fognak számláltatni a' vólt Cath. Belgiumból formálódott 9 Departamentomokban találtató lelkek; kiknek mennyisége bizonyoson meg határozotva mind ez ideig nem tudatott. — Azon templomoknak laistroma, a' mellyek ezen Departamentomokban a' Cath. Ekklésiáknak vizsiza állitataak, minden órán váratik Párisból.

London, Mártz. 3-dikán.

Azt a' fok nyúghatatlankodtató hírt, a' Lyonban tartatott Olasz Diétáról, az Amienssi Kongressuson elő fordúlt nehézségekről, és a' Vég-Kötés ily sokáig való haladásának okairól, szántszándékkal az Oppozitzió pártján lévők terjesztik el a' nép között. A' Ministérium részén lévők ellenben mind ezeket a' félelmes környülállásokat, tsupa álmodozásnak lenni erőssítik. Az elsők úgy írják le a' mostani állapotot, tsak mint fegyvernügvást, mellyet a' Frantziák, kereskedéseik virágzásának helyre hozására, és az Anglufokénak romlására törekednek fordítani.

Ha tökéletésségre mehet a' Frantzia országgal való Vég-Kötés, hat hónapok alatt ki kell ugyan seregeinknek a' vizsiza adandó Koloniákból takarodni: hanem akár mit beszéljenek az Oppozitzió lévők, tsakugyan fok esztendőeknek kell eltelni addig, míg a' Frantziák és Hollandufok a' kereskedésben a' háboru előtt való póltzra ismét fel léphetnek. A' mi kereskedésünk 5 — 6 esztendőktől fogva 22 ezer kissébb nagyobb

hajóknak adott dólgot, a' melynél, fényesebb póltzon soha nem vólt, és a' melynél (mint a' világon folyó dolgokból ítélni lehet, a' hol mindenneknek határa van) magostabb gráditsra ez után is bajoson fog lépni. Hogy a' Vég-Kötésnek bizonyos meg készülését reméllhetjük, nintsen egy fontosabb okunk réá, mint ez, hogy az Angliai nemzeti katonaságnak széljel ofzlása változás nélkül meg van April. 16-dikára határoztatva:

Egy mindenneknek vallástétele szerént leg gazdagabb magános Anglus, Hertzeg *Bedford*, a' kinek esztendőnként való jövedelmit valami 100 ezer font Sterlingekekre (egy millió forintra) számlálják, az Oppozitzióknak egy erőss ofzlópa, Foxnak az a' barátja, a' ki ötet sok versben leg terhelebb környűllások közzül ragadta ki bőséges adakozása által, *Woburni* kastélyában, ki múlt a' világból. Még csak 37-dik esztendejét érte vólt el életének. Lehetetlen le írni, mely sokak és mely igen fájlalják az ő ily ideje előtt való halálát. Sok nevezetes példát mutatott ez a' nagy ember arra, hogy a' nagy gazdagságot miként lehet hasznoson, és valóságos gyönyörűséggel el költeni.

Egy *Smith* nevű Anglus orvos Doktor azt hirdette el maga felől, hogy olyan titkot talált fel, a' melynek segedelmivel minden ragadó nyavalyákat meg lehet gátolni. És előre jelenti, hogy a' Doktorok az ő találmányát más egyéb *scharlatanságok* közzé nem számlálhatják, mivelhogy ő a' maga *Acidum nitrosuzával* (igy nevezi az orvasságát), részre hajlás nélkül való bíráknak jelenletekben nevezetes próbákat tett. Privilegiumot akar kérni a' Parlamentumtól. — (Mi csak hárt akartunk erről az újságról tenni egyebet

között: orvos Doktoraink ítélhetik meg, hogy mit kelljen és lehesse tőlla itélni.

A' Londoni újság levelek közzül némelyekben az a' nevezetes történet olvastatik, hogy a' híres Fekete Generál *Toussaint Louverture*, az ellenfégeihez foglagra ésvén, elevenen meg égettetett légyen. — Ez is azok közzé a' hírek közzé tartozik, a' mellyeknek nagy szükségek van, a' meg valóságosulásra.

Egy Anglus tengeri katona azt a' valiaft tette önként a' tisztnének, hogy még 1797-ben egy pajtásával egy útazótt meg támadván, és 250 Forintokjaitol meg fosztván, az után gyilkosmodra magát is meg ölték. A' mely esettől fogva többé semmi nyugadalmat és boldogságot nem érezhet; a' megöletettnek képe örökké szemei előtt áll, 's mintha szünet nélkül azokat az esdeklő szavakat hallaná, mellyekkel leé alább életének meg hagyásáért könyörgött: melyre nézve, hogy nyughatatlan forrsától meg menekedhették, meg sententziáztatáft kíván tulajdon fejére.

Egy Párisban tartózkodó Anglus azt írja Bonaparte Első Konzúlról; hogy a' 150 — 200 személyekre terített asztal nem ritka dolog nálla. Minden pár vendégnek való udvarlásra, két szolga számláltauk: 's az evés dolga rendkívül való sebességgel esik; egy óra alatt közönségesen mindennek vége van. Maga Bonaparte az ő fok trifra Stábális tisztnei közzé, öitözetének együgyüségére nézve igen szembe tűnő. Minden formája egy gondolkozó, tsendes, emberbarátot, és telyességgel nem valamely nagy katonát mutat. —

Amiensből egy Kurir érkezvén ide által, alig adta be leveleit az országlószéknek, egy újságonkapó Anglus azonnal meg látogatta, próbálván, hogy valamit a' Kongressus állapotjáról érthetkez tőlle. — „Hát hogy 's mint folynak a' dol-

gok Amiensben? Meg készül e' hamar a' Vég-
Kötés? — Réám, *felel a' Kurir*, semmit nem bírott
szóval a' Minister. — Gábriel Kurir hajdan, (mond
William az Anglus) szóval adta vólt elő szize-
netet: hát te telyefféggel semmit se hallottál, és
láttal, a' mit szóval meg mondhatnál? — *Kurir*.
Még az alkudozások sokáig tarthatnak: sok fé-
le dolgokat kell rendbe szedni: nem egy békes-
ség van itt a' szóban, hanem három, egy a' Fran-
tziákkal, más a' Spanyolokkal, harmadik a' Hol-
lándusokkal. Hanem abból, hogy sebessen nem
fojhat a' dolog, nem következik, hogy roszszúl
follyon. Annak, hogy jól follyon, egy nyilván-
ságos bizonytsága egyebek között a' *Napper Tándy*
büntetlenül lett el bocsáttatása. Ez által is ked-
vit akarta a' mi országlószékünk tölteni Bonapar-
ténak, kinek nevében ötöt az itt lévő Frantzia
Követ meg határozott módon ki kívánta. A' tud-
va lévő prélimináris tikkelyek között, titkosok
is vóltak. Ha Vég-kötésünk nem lehet is, lehet
leg alább három évtendeig való fegyvernyug-
vásunk, &c, &c. — Erre meg vakarta *William*
a' fülit; meg köszönte a' Kurirnak a' hallott új-
ságokat; és alig vártá hogy a' kereskedők' há-
zához juthasson, 's meg beszélhesse nékiek, a'
mit hallott.

A Státus Tanácsos *Portális* által ki dol-
goztatott, Isteni tiszteletet tárgyazó intézetekben
az is meg van, mint hallatik, hogy a' Reforma-
ta valláson lévő Ekklesiáknak *Konsistoriumaik* és
Synodusaik (zsinatjaik), a' Lutheránusoknak pe-
dig *Inspektorátusaik* és *Synodusaik* lesznek. —
A' meg üressülő hivatalokra a' Konzistoriumok
és Inspektorátusok kándidálnak: a' kik közzül
az Elő Konzúl nevez.

General *Moreau* olyan szép ágyat tsináltá-
tott Párisban egy *Melée* nevű utzában lakó
mesterembernél, Indiai fábol, szép ifju felesé-

ge számára] ('s kétség kívül a' magáéra is, minthogy mind ketten hasznát veszik) a' milyen ízlésű menyetskei ágyat ott még nem láttak.

Hiteles barátjától tudják *XVIII. Lajosnak*, hogy azon fejedelmet, a' melyet *I. Pál Orosz Császártól* ezteodönként vett; most is veszi *I. Sándor Császártól*. *Angouleme* Hertzegné azon ezteodönként való 50 ezer Livrákból álló intereft költi, a' mellynek Kapitálissát; szerentsé- len édes anyja *Mária Antonia* Frantzia Királyné, külső országon tette vólt le számára,

Páris, Mártz. 9. é. dikán,

Mint hallik, *Bonaparte József* a' napokban titkon az Első Konzálnál járt *Malmaisonban*: 's gyanítható képpen az Angliával való Vég- kötés is a' zsebében lévén, annak meg mutatá- sa végett jött vólt,

Nevezetes *Duellalás* történt itt két fiatal emberek között, a' kik ennek előtte 12 ezte- dökkel *Göttingában* egygyütt; tanultak 's akkor is veszekedtek. Egygyiknek neve *Knorring*, *Lief- landiai* báró születésű: a' másik *Hammerstein* nevű *Hannoverai* születésű. Előbb *Knorring* lőtt erre, 15 lépésről, piftolyal; és tsak a' trom- ját sértette meg. Ekkor még erősebben fel mérgesültek, és meg egygyeztek, hogy valamelyiknek a' bajvívás helyén kell meg halni. Négy ízben löttek egymásra. Utoljára 4 lépés távol- ságról löttek. Az utolsó lövés úgy érte a' *Knor- ring* szívit, hogy többet egygyet se mozdult. — Ez egy olyan jó ember vólt külomben; hogy 25000 Livrákból álló jövedelmét többire mind szeren- sétlenekre költötte el,

A' Helvétzia számára kéltettett új Konstitúzióból hátra lévő négy cikkelyekben, lumásan ezek vannak:

IV) Tit. Azokról az intézetekről, a' mellyek az egész országot egy formálog illetik (Czentrális organizáció). — A' Czentrális hatalmat, egy *Diéta* és egy *Szenátus* gyakorolja. —

A' *Diéta* 52 tagokból áll; kik közzé a' Bernai Kánton 6, a' Zürichi 5, Votland 7, St. Gall 4, &c, tagokat küld, t. i. minden Kánton a' maga népességéhez szabott szám szerént. Ezen tagoknak hivataljok 5 éftendőkig tart, és fizetését kiki azon Kántontól veszi, a' melytől választott. A' *Diéta* rend szerént minden Mártzius 1:50 napján gyülekezik öfzsze: hanem a' *Szenátus* mind annyifszor öfzsze gyűjtetheti, valahányszor szükségésnek itéli. Az öf tanácskozáfaiban mindenkor az a' *Landamman* az előlülő, a' melyik nyugodálomban van. A' *Diéta* nevez *Szenátorokat*, ö vizsgálja meg a' nemzeti kintstár állapotját, ö mond itéletet a' *Szenátus* ellen való panaszokra, ö mondja ki a' *Szenátus* által projektáltatott törvénynek vizsgálta vettetődését, mikor azt a' Kántonoknak két 3: mad része helybe nem hagyja. Egyedül a' *Diéta* izenhet háborut, köthet békefféget, és határozkatja meg a' síkra ki állandó katonaság számát, &c.

A' törvényeket a' *Szenátus* projektálja és terjeszti meg vizsgálta végett a' Kántonok eleibe. Ö figyelmez a' közönséges politziára, és nemzeti adminisztrációra. Ö választ a' maga tagjai közzül, két *Landammanokat* (a' kik tserélgetve viselik ezen hivatalt), két *Helytartókat*, és egy 7 tagokból álló úgy neveztetendő *Kitsiny Tanácsot*.

Ezen 11 személyek teszik a' tulajdon képpen való Kormányozószéket, a' mely a' törvénynek végre hajtására ügyel. Az idegen országokat illető dolgoka', különösen, a' 2 Landammanok és ezeknek 2 Helytartóik igazgatják. A' nemzeti közönséges adminisztrácziónak minden ágaihoz tartozó tisztek, a' Kistsiny Tanátstól függenek. A' Szenátus félbe szakaszthatja a' maga foglalatosságainak folytatását 3 hónapokig: és az alatt a' Kistsiny Tanátst folytatja azokat.

V) Tit. *A' Kantonokat különkülön illető intézetekről (Kantonális Organizáció).* — Minden Kantonnak különös adminisztrációja leszen. A' Szenátus által projektáltatandó törvényeket, a' Kantonokban lévő fő Tanátst hánnyaveti meg. Minden Kantonban választatik ki ezen fő tanátst tagjai közül, egy, a' kihez a' Szenátus a' maga rendeléseit igazítja.

VI) Tit. *Az igazság ki szolgáltatásának módjáról.* — Az igazság ki szolgáltatásának adminisztrációja a' Kantonokra bízattatik. Az ítélő hatalomnak mindenkör el választatottnak kell lenni a' politikai adminisztrációtól: hanem az egyiknek tagja, tagja lehet a' másiknak is. Minden Kantonban tsak két Itélőszék előtt fordulhat meg valamely dolog: A' fő Revisorium, 11 személyekből áll.

VII) Tit. *A' választatható tulajdonságokról.* — Hogy valaki közönséges hívatalt viselheszen, meg kívántatik, hogy Helvétziai polgár, 20 esztendőt ért ember, és tulajdonos legyen.

(Hogy Helvétziában, még ez a' Konstituczió is erős fundamentomra állittathassék: annyira kételkednek rajta sok irók, hogy még most ki se adták egész valósága szerént, hanem tsak az odalátsonjtait, mint mi is.)